

II

(Retsakter hvis offentliggørelse ikke er obligatorisk)

RÅDET

RÅDETS DIREKTIV

af 10. juni 1991

om forebyggende foranstaltninger mod anvendelse af det finansielle system til
hvidvaskning af penge

(91/308/EØF)

RÅDET FOR DE EUROPÆISKE
FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til Traktaten om Oprettelse af Det
Europæiske Økonomiske Fællesskab, særlig artikel 57,
stk. 2, første og tredje punktum, samt artikel 100 A,

under henvisning til forslag fra Kommissionen ⁽¹⁾,

i samarbejde med Europa-Parlamentet ⁽²⁾,

under henvisning til udtalelse fra Det Økonomiske og
Sociale Udvalg ⁽³⁾, og

ud fra følgende betragtninger:

Når kredit- og finansieringsinstitutter anvendes til hvidvaskning af økonomisk udbytte af kriminelle handlinger (i det følgende benævnt »hvidvaskning af penge«), kan de involverede institutters soliditet og stabilitet samt det finansielle systems troværdighed som helhed blive alvorligt svækket, således at offentligheden herved mister tilliden til det;

træffer Fællesskabet ikke foranstaltninger mod hvidvaskning af penge, kan det føre til, at medlemsstaterne for at beskytte deres finansielle system træffer foranstaltninger, som risikerer at være uforenelige med gennemførelsen af enhedsmarkedet; uden en vis koordinering på fællesskabsplan kan personer, der er involveret i hvidvaskning af penge, med henblik på at fremme deres kriminelle

handling forsøge at udnytte liberaliseringen af kapitalbevægelserne og den frie udveksling af finansielle tjenesteydelser, som det finansielt integrerede Europa indebærer;

hvidvaskning af penge har en klar indflydelse på stigningen i organiseret kriminalitet i almindelighed og narkotikahandel i særdeleshed; det er i stadig højere grad blevet klart, at bekæmpelse af hvidvaskning af penge er et af de mest effektive midler til at bekæmpe denne form for kriminell handling, som udgør en særlig samfundstrussel for medlemsstaterne;

hvidvaskning af penge skal hovedsagelig bekæmpes med strafferetlige midler og inden for et internationalt samarbejde mellem retsinstanser og politimyndigheder som det, der er etableret på narkotikaområdet i De Forenede Nationers konvention om bekæmpelse af ulovlig handel med narkotika og psykotrope stoffer, vedtaget den 19. december 1988 i Wien (i det følgende benævnt »Wienerkonventionen«), og som ved Europarådets konvention om hæleri og efterforskning samt beslaglæggelse og konfiskation af udbyttet fra strafbart forhold, der blev åbnet for undertegnelse den 8. november 1990 i Strasbourg, er blevet udvidet til at gælde alle kriminelle handlinger;

kriminalisering må imidlertid ikke være det eneste middel til bekæmpelse af hvidvaskning af penge, da det finansielle system kan spille en særdeles effektiv rolle i så henseende; der skal i den forbindelse henvises til Europarådets henstilling af 27. juni 1980 og til den principerklæring, der blev vedtaget i december 1988 i Basel af banktilsynsmyndighederne i ti-landegruppen, idet disse begge markerer et stort fremskridt med henblik på at forhindre, at det finansielle system anvendes til hvidvaskning af penge;

⁽¹⁾ EFT nr. C 106 af 28. 4. 1990, s. 6, og
EFT nr. C 319 af 19. 12. 1990, s. 9.

⁽²⁾ EFT nr. C 324 af 24. 12. 1990, s. 264, og
EFT nr. C 129 af 20. 5. 1991.

⁽³⁾ EFT nr. C 332 af 31. 12. 1990, s. 86.

hvidvaskning af penge foregår normalt på internationalt plan, således at midlernes ulovlige oprindelse bedre kan skjules; foranstaltninger, som udelukkende træffes på nationalt plan uden nogen form for koordinering og samarbejde på internationalt plan, vil kun have meget begrænset virkning;

alle de foranstaltninger, som Fællesskabet træffer på dette område, skal harmonere med andre forholdsregler, som vedtages i andre internationale fora; med dette for øje bør ethvert initiativ fra Fællesskabets side navnlig tage hensyn til rekommandationerne fra Den Finansielle Aktionsgruppe vedrørende Hvidvaskning af Penge, som blev oprettet på de syv vigtigste industrilandes topmøde i Paris i juli 1989;

Europa-Parlamentet har i adskillige beslutninger anmodet om, at der bliver udarbejdet et globalt fællesskabsprogram til bekæmpelse af narkotikahandel, herunder bestemmelser med henblik på forebyggelse af hvidvaskning af penge;

definitionen af hvidvaskning af penge bygger på definitionen i Wienerkonventionen og er tilpasset dette direktiv; da fænomenet hvidvaskning af penge imidlertid ikke blot vedrører det økonomiske udbytte af kriminelle handlinger i forbindelse med narkotikahandel, men også det økonomiske udbytte af andre former for kriminelle handlinger (som f.eks. organiseret kriminalitet og terrorisme), er det vigtigt, at medlemsstaterne i henhold til deres lovgivning udvider dette direktivs virkninger til også at omfatte det økonomiske udbytte af sådanne handlinger, når dette må formodes at kunne give anledning til hvidvaskningstransaktioner, der berettiger til straf;

forbud i medlemsstaternes lovgivninger mod hvidvaskning af penge, med støtte i passende foranstaltninger og sanktioner, er en nødvendig betingelse for bekæmpelsen af dette fænomen;

for at undgå, at personer, der foretager hvidvaskning af penge, benytter sig af anonymitet til at udføre deres kriminelle handlinger, er det nødvendigt at sikre, at kredit- og finansieringsinstitutter kræver, at deres kunder legitimerer sig, når de optager forretningsmæssig forbindelse med dem, eller når de foretager transaktioner, der overstiger visse tærskler; sådanne bestemmelser skal også så vidt muligt udvides til at gælde for eventuelle beneficianter;

kredit- og finansieringsinstitutter skal i mindst fem år opbevare kopier af eller oplysninger taget fra den krævede legitimation samt dokumentation og registreringer vedrørende transaktionerne bestående af originale dokumenter eller kopier med tilsvarende beviskraft i henhold til national lovgivning, for at dette materiale kan tjene som

bevis ved enhver undersøgelse vedrørende hvidvaskning af penge;

det skal sikres, at kredit- og finansieringsinstitutter omhyggeligt undersøger enhver transaktion, som på grund af sin karakter særlig menes at kunne have tilknytning til hvidvaskning af penge, da dette er nødvendigt for at bevare det finansielle systems soliditet og integritet og for at bidrage til bekæmpelsen af hvidvaskning af penge; til dette formål skal de være særlig opmærksomme på transaktioner med tredjelande, der ikke anvender forebyggende regler mod hvidvaskning af penge, som svarer til dem, der er fastsat af Fællesskabet, eller til andre lignende regler opstillet af internationale fora og anvendt af Fællesskabet;

med henblik herpå kan medlemsstaterne anmode kredit- og finansieringsinstitutterne om skriftligt at udfærdige resultaterne af den undersøgelse, som de pålægges at foretage, og at sikre, at disse resultater er tilgængelige for de myndigheder, der er ansvarlige for bekæmpelsen af hvidvaskning af penge;

beskyttelse af det finansielle system mod hvidvaskning af penge er en opgave, som ikke kan gennemføres af de myndigheder, der er ansvarlige for bekæmpelsen af dette fænomen, uden at kredit- og finansieringsinstitutterne og deres tilsynsmyndigheder samarbejder med dem; bankhemmeligheden må hæves i disse tilfælde; en pligt til at indberette suspekte transaktioner, som sikrer, at oplysningerne videregives til ovennævnte myndigheder, uden at de pågældende kunder advares, er det mest effektive middel til gennemførelse af et sådant samarbejde; der er brug for en særlig beskyttelsesklausul, som fritager kredit- og finansieringsinstitutter, deres ansatte og medlemmerne af deres ledelse for ansvar for tilsidesættelse af tavshedspligten;

de oplysninger, myndighederne modtager i henhold til dette direktiv, kan kun anvendes i forbindelse med bekæmpelse af hvidvaskning af penge; medlemsstaterne kan dog bestemme, at disse oplysninger kan anvendes til andre formål;

kredit- og finansieringsinstitutternes indførelse af interne kontrolprocedurer og tilrettelæggelse af uddannelsesprogrammer på dette område er supplerende foranstaltninger, uden hvilke de øvrige foranstaltninger i dette direktiv risikerer at blive virkningsløse;

da hvidvaskning af penge ikke blot kan foregå via kredit- og finansieringsinstitutter, men også via andre former for erhverv og virksomhedskategorier, skal medlemsstaterne udvide samtlige bestemmelser i dette direktiv eller en del heraf til også at omfatte de erhverv og virksomheder, hvis aktiviteter særlig kan udnyttes til hvidvaskning af penge;

det er vigtigt, at medlemsstaterne især sørger for, at der træffes samordnede foranstaltninger i Fællesskabet, når der er alvorlige tegn på, at erhverv eller aktiviteter, som er

blevet harmoniseret i Fællesskabet for så vidt angår vilkårene for deres udøvelse, udnyttes til hvidvaskning af penge;

effektiviteten af de bestræbelser, der udfoldes til bekæmpelse af hvidvaskning af penge, afhænger hovedsageligt af en fortsat samordning og harmonisering af de nationale gennemførelsesforanstaltninger; en sådan samordning og harmonisering i forskellige internationale fora kræver på fællesskabsplan et samråd mellem medlemsstaterne og Kommissionen i et kontaktudvalg;

hver medlemsstat må træffe egnede foranstaltninger og fastsætte passende sanktioner for overtrædelser af de nævnte bestemmelser for at sikre, at direktivets bestemmelser gennemføres i fuldt omfang —

UDSTEDT FØLGENDE DIREKTIV:

Artikel 1

I dette direktiv forstås ved:

- »kreditinstitut«: et foretagende, som defineret i artikel 1, første led, i Rådets direktiv 77/780/EØF⁽¹⁾, senest ændret ved direktiv 89/646/EØF⁽²⁾, samt en filial, som defineret i artikel 1, tredje led, i nævnte direktiv og beliggende i Fællesskabet, af et kreditinstitut, hvis hovedsæde er beliggende uden for Fællesskabet
- »finansieringsinstitut«: et foretagende, som ikke er et kreditinstitut, og hvis hovedaktivitet er at foretage en eller flere af de forretninger, der er opført under punkt 2 til 12 og 14 på listen i bilaget til direktiv 89/646/EØF, samt et forsikringselskab, der er behørigt godkendt i henhold til Rådets direktiv 79/267/EØF⁽³⁾, senest ændret ved direktiv 90/619/EØF⁽⁴⁾, for så vidt som det udfører aktiviteter, der omfattes af nævnte direktiv; denne definition omfatter også filialer, der er beliggende i Fællesskabet, af finansieringsinstitutter, hvis hovedsæde er beliggende uden for Fællesskabet
- »hvidvaskning af penge«: nedenstående forsætlige handlinger:
 - konvertering eller overførsel af formuegoder — vel vidende, at de hidrører fra en kriminel handling eller fra medvirken i en sådan handling — med det formål at fortie eller tilsløre formuegodernes ulovlige oprindelse eller at hjælpe personer, som er involveret i en sådan handling, til at unddrage sig de retlige konsekvenser heraf
 - fortielse eller tilsløring af formuegodernes art, oprindelse, lokalisering, placering eller bevægelser eller af den egentlige ejendomsret til disse formuegoder eller dertil knyttede rettigheder, vel vidende,

at de hidrører fra en kriminel handling eller fra medvirken i en sådan handling

- erhvervelse, besiddelse eller anvendelse af formuegoder, vel vidende ved modtagelsen af disse goder, at de hidrører fra en kriminel handling eller fra medvirken i en sådan handling
- medvirken i en af de handlinger, som er nævnt under de tre foregående punkter, medvirken med henblik på at begå den nævnte handling, forsøg på at begå den, det af hjælpe, tilskynde eller råde nogen til at begå den eller det at lette gennemførelsen heraf.

Den viden, hensigt eller tilskyndelse, som skal foreligge i forbindelse med handlingerne i dette led, kan fastslås på grundlag af objektive forhold.

Der foreligger hvidvaskning af penge, også selv om de handlinger, som har frembragt de formuegoder, der skal hvidvaskes, har fundet sted på en anden medlemsstats eller et tredjeland's område

- »formuegoder«: aktiver af enhver art, hvad enten der er tale om fysiske eller ikke-fysiske genstande, løsøre eller fast ejendom, materielle eller immaterielle aktiver, samt retlige dokumenter eller instrumenter, der tjener som bevis for ejendomsret til sådanne aktiver eller dertil knyttede rettigheder
- »kriminel handling«: en lovovertrædelse som defineret i artikel 3, stk. 1, litra a), i Wienerkonventionen samt enhver anden kriminel handling, der er defineret som sådan af hver enkelt medlemsstat med henblik på dette direktiv
- »kompetente myndigheder«: de nationale myndigheder, som i henhold til en lov eller anden bestemmelse er bemyndiget til at føre tilsyn med kredit- eller finansieringsinstitutter.

Artikel 2

Medlemsstaterne drager omsorg for, at hvidvaskning af penge, som defineret i dette direktiv, forbydes.

Artikel 3

1. Medlemsstaterne drager omsorg for, at kredit- og finansieringsinstitutter kræver, at deres kunder legitimerer sig ved hjælp af et retskraftigt dokument, når der optages forretningsmæssig forbindelse med dem, særlig når der åbnes en konto eller bankbog eller et depot.
2. Dette krav om legitimation gælder også for enhver transaktion med andre kunder end dem, der er omhandlet i stk. 1, vedrørende et beløb på 15 000 ECU eller derover, hvad enten den udføres i en enkelt eller i flere operationer, hvis der synes at være indbyrdes forbindelse mellem dem. Hvis beløbet ikke kendes på det tidspunkt, hvor transaktionen påbegyndes, skal det pågældende institut kræve legitimation, så snart det får kendskab hertil og konstaterer, at tærsklen er nået.

⁽¹⁾ EFT nr. L 322 af 17. 12. 1977, s. 30.

⁽²⁾ EFT nr. L 386 af 30. 12. 1989, s. 1.

⁽³⁾ EFT nr. L 63 af 13. 3. 1979, s. 1.

⁽⁴⁾ EFT nr. L 330 af 29. 11. 1990, s. 50.

3. Som undtagelse fra stk. 1 og 2 kræves der ikke legitimation i forbindelse med forsikringsaftaler, der indgås af forsikringsvirksomheder, som er godkendt i henhold til direktiv 79/267/EØF, og hvis virksomhed er omfattet af nævnte direktiv, når beløbet af den eller de periodiske præmier, der skal indbetales i løbet af et år, er på 1 000 ECU eller derunder, eller ved indbetaling af en engangspræmie på 2 500 ECU eller derunder. Hvis den eller de periodiske præmier, der skal indbetales i løbet af et år, forhøjes, således at tærsklen på 1 000 ECU overstiges, skal der kræves legitimation.

4. Medlemsstaterne kan foreskrive, at legitimation ikke er obligatorisk for pensionsforsikringsaftaler, der indgås i medfør af en arbejdskontrakt eller den forsikredes erhvervsmæssige virksomhed, forudsat at disse aftaler ikke indeholder en tilbagekøbsklausul eller kan anvendes som sikkerhed for et lån.

5. Er der tvivl om, hvorvidt de i de foregående stykker nævnte kunder handler for egen regning, eller er der vished for, at de ikke handler for egen regning, skal kredit- og finansieringsinstitutterne træffe rimelige foranstaltninger til at indhente oplysninger om den faktiske identitet af de personer, for hvis regning disse kunder handler.

6. Kredit- og finansieringsinstitutterne skal kræve denne legitimation, selv om transaktionsbeløbet er lavere end ovennævnte tærskler, så snart de har mistanke om hvidvaskning af penge.

7. Kredit- og finansieringsinstitutterne er ikke underlagt legitimationskravene i denne artikel, hvis kunden også er et kredit- eller et finansieringsinstitut, der er omfattet af dette direktiv.

8. Medlemsstaterne kan foreskrive, at legitimationskravene vedrørende de transaktioner, der omhandles i stk. 3 og 4, er opfyldt, når det konstateres, at transaktionsbeløbet skal debiteres en konto, der er åbnet i kundens navn i et kreditinstitut, der er omfattet af kravene i stk. 1.

Artikel 4

Medlemsstaterne drager omsorg for, at kredit- og finansieringsinstitutter opbevarer følgende materiale, for at det kan tjene som bevis ved enhver undersøgelse vedrørende hvidvaskning af penge:

- for så vidt angår legitimationen opbevares kopier af eller oplysninger taget fra de krævede dokumenter i mindst 5 år, efter at et kundeforhold er ophørt
- for så vidt angår transaktionerne opbevares dokumentation og registreringer bestående af originale doku-

menter eller kopier med tilsvarende beviskraft i henhold til national lovgivning i mindst 5 år fra transaktionernes gennemførelse.

Artikel 5

Medlemsstaterne drager omsorg for, at kredit- og finansieringsinstitutter omhyggeligt undersøger enhver transaktion, som på grund af sin karakter særlig menes at kunne have tilknytning til hvidvaskning af penge.

Artikel 6

Medlemsstaterne drager omsorg for, at kredit- og finansieringsinstitutter samt medlemmer af disses ledelse og deres ansatte til fulde samarbejder med de myndigheder, der er ansvarlige for bekæmpelsen af hvidvaskning af penge:

- ved på eget initiativ at underrette disse myndigheder om ethvert forhold, som kunne være tegn på hvidvaskning af penge
- ved på opfordring at give disse myndigheder alle nødvendige oplysninger i henhold til procedurerne i den relevante lovgivning.

De i stk. 1 nævnte oplysninger fremsendes til de myndigheder, der er ansvarlige for bekæmpelsen af hvidvaskning af penge i den medlemsstat, på hvis område det institut, der fremsender oplysningerne, er beliggende. Fremsendelsen varetages normalt af den eller de personer, som er udpeget af kredit- og finansieringsinstitutterne i henhold til procedurerne i artikel 11, nr. 1.

Oplysninger, der gives myndighederne i overensstemmelse med stk. 1, kan kun udnyttes i forbindelse med bekæmpelse af hvidvaskning af penge. Dog kan medlemsstaterne bestemme, at disse oplysninger også kan anvendes til andre formål.

Artikel 7

Medlemsstaterne drager omsorg for, at kredit- og finansieringsinstitutter afholder sig fra at udføre en transaktion, som de ved har, eller som de mistænker for at have forbindelse med hvidvaskning af penge, så længe de ikke har underrettet de i artikel 6 nævnte myndigheder herom. Disse myndigheder kan under betingelser, der fastsættes i deres nationale forskrifter, give pålæg om, at transaktionen ikke må gennemføres. Såfremt der er mistanke om, at den pågældende transaktion vil kunne føre til hvidvaskning af penge, og det ikke er muligt at undlade at udføre transaktionen, eller en sådan undladelse vil kunne forhindre retsforfølgningen af de personer, der drager fordel af en formodet hvidvaskningstransaktion, foretager de pågældende institutter den fornødne underretning umiddelbart derefter.

Artikel 8

Kredit- og finansieringsinstitutter, medlemmer af deres ledelse og deres ansatte må ikke meddele den pågældende kunde eller tredjemand, at der i medfør af artikel 6 og 7 er sendt oplysninger til myndighederne, eller at der er iværksat en undersøgelse om hvidvaskning af penge.

Artikel 9

Det forhold, at en ansat eller et medlem af ledelsen i et kredit- eller finansieringsinstitut i god tro meddeler de myndigheder, der er ansvarlige for bekæmpelse af hvidvaskning af penge, de i artikel 6 og 7 nævnte oplysninger, betragtes ikke som brud på den tavshedspligt, som gælder i henhold til kontrakt eller love eller administrative bestemmelser, og påfører ikke kreditinstituttet, finansieringsinstituttet, medlemmerne af dets ledelse eller dets ansatte nogen form for ansvar.

Artikel 10

Medlemsstaterne drager omsorg for, at de kompetente myndigheder, hvis disse under kontrolbesøg i et kredit- eller finansieringsinstitut eller på anden måde opdager forhold, som giver formodning om hvidvaskning af penge, meddeler dette til de myndigheder, der er ansvarlige for bekæmpelsen af hvidvaskning af penge.

Artikel 11

Medlemsstaterne drager omsorg for, at kredit- og finansieringsinstitutter

- 1) indfører passende interne kontrolprocedurer og kommunikationsprocedurer med henblik på at forebygge og forhindre gennemførelse af transaktioner, der er knyttet til hvidvaskning af penge
- 2) træffer passende foranstaltninger for at gøre deres ansatte bekendt med bestemmelserne i dette direktiv. Disse foranstaltninger skal bl.a. bestå i særlige uddannelsesprogrammer for deres ansatte, således at disse får bedre forudsætninger for at genkende aktiviteter, som kan være forbundet med hvidvaskning af penge, og kan blive instrueret om, hvorledes de skal forholde sig i sådanne tilfælde.

Artikel 12

Medlemsstaterne drager omsorg for at udvide samtlige eller en del af dette direktivs bestemmelser til ud over de kredit- og finansieringsinstitutter, der er nævnt i artikel 1, at omfatte andre erhverv og kategorier af virksomheder, som udfører aktiviteter, der særlig vil kunne udnyttes til hvidvaskning af penge.

Artikel 13

1. Der nedsættes et kontaktudvalg under Kommissionen, i det følgende benævnt »udvalget«, med den opgave:

- a) med forbehold af Traktatens artikel 169 og 170 at lette en harmoniseret iværksættelse af dette direktiv ved regelmæssigt samråd om konkrete problemer, som måtte opstå i forbindelse med dets gennemførelse, og som det måtte anses for relevant at drøfte
- b) at lette samråd mellem medlemsstaterne med hensyn til de strengere eller supplerende betingelser og forpligtelser, som de indfører på nationalt plan
- c) om nødvendigt at råde Kommissionen vedrørende tillæg til eller ændringer af dette direktiv eller med hensyn til sådanne tilpasninger af det, som særlig med henblik på en harmonisering af virkningerne af artikel 12 måtte findes nødvendige
- d) at undersøge, om et erhverv eller en kategori af virksomheder bør inddrages under artikel 12's anvendelsesområde, når det er konstateret, at dette erhverv eller denne kategori af virksomheder i en medlemsstat har været udnyttet til hvidvaskning af penge.

2. Udvalget har ikke til opgave at bedømme berettigelsen af de afgørelser, som de kompetente myndigheder træffer i individuelle sager.

3. Udvalget består af personer, der udpeges af medlemsstaterne, og af repræsentanter for Kommissionen. Kommissionens tjenestegrene varetager udvalgets sekretariatsforretninger. En repræsentant for Kommissionen er formand for udvalget, og dette mødes enten på formandens initiativ eller efter anmodning fra en medlemsstats delegation.

Artikel 14

Hver medlemsstat træffer passende foranstaltninger til at sikre fuldstændig anvendelse af alle dette direktivs bestemmelser og fastsætter navnlig, hvilke sanktioner der skal benyttes i tilfælde af overtrædelse af de bestemmelser, der vedtages i medfør af dette direktiv.

Artikel 15

Medlemsstaterne kan på det område, der er omfattet af dette direktiv, vedtage eller opretholde strengere bestemmelser for at forhindre hvidvaskning af penge.

Artikel 16

1. Medlemsstaterne sætter de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme dette direktiv inden den 1. januar 1993.
2. Når medlemsstaterne vedtager disse love og administrative bestemmelser, skal de indeholde en henvisning til dette direktiv, eller de skal ved offentliggørelsen ledsages af en sådan henvisning. De nærmere regler for denne henvisning fastsættes af medlemsstaterne.

3. Medlemsstaterne meddeler Kommissionen teksten til de vigtigste nationale retsfor skrifter, som de udsteder på det område, der er omfattet af dette direktiv.

Artikel 17

Kommissionen udfærdiger et år efter den 1. januar 1993 og derefter efter behov — dog mindst hvert tredje år — en rapport om gennemførelsen af dette direktiv og forelægger denne for Europa-Parlamentet og Rådet.

Artikel 18

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Luxembourg, den 10. juni 1991.

På Rådets vegne

J.-C. JUNKER

Formand